

Résumé. Pendant la période comprise entre le 1er septembre et le 31 décembre 1927, les données de production et de consommation sont, pour la plupart des articles, supérieures à la période correspondante de 1926. L'accroissement est essentiel aux briquets, dont la production a triplé, et dont on a exporté deux fois plus qu'auparavant. Par contre, on voit une diminution aux chiffres de la bière, de l'huile de gaz et de l'huile volcanisée, ainsi qu'aux boîtes à cigarettes.

Cukor. A múlt év utolsó három hónapja közül a cukortermelés csak októberben nem érte el az előző évi termelést. A novemberi és decemberi termelés azonban kedvezőbb volt s ennek folytán a gazdasági év elejétől (szept. 1.) termelt cukormennyiség (1.66 millió q) meghaladja az 1926. év hasonló időszakának termelését (1.59 millió q). A fogyasztás havi adatai szintén emelkedtek.

Sör. A sörtermelés a múlt év utolsó harmadában (171.000 hl) jelentékenyen kevesebb, mint 1926.

hasonló időszakában (238.000 hl). A fogyasztás ennek megfelelő csökkenést mutat.

Benzin. Benzinfogyasztásunk a tárgyalt időszakban számottevően emelkedett (112.000 q-ról 147.000 q-ra).

Petróleum. Petróleumfogyasztásunkban emelkedés volt; különösen november adata magas az előző évvel szemben.

Gáz- és vulkánolaj. Némi csökkenés a fogyasztásban; a kenőolaj- és a más ásványolajtermékek fogyasztásában ellenben kisebbmértvű fokozódás észlelhető.

Gyufadobozok, tokok. Az 1927. év tárgyalt időszakában a termelés és fogyasztás mintegy 12%-os növekedést mutat.

Gyújtószerszámok. A termelésben nagymértvű, mintegy háromszoros emelkedés észlelhető, ami a kivitel megkétszereződésére vezetett.

Szivarkahüvelydobozok, szivarkapapírcsomagocskák. Előbbiek termelése és fogyasztása kisebb mértékben csökkent, míg a csomagocskáknál ezt ellensúlyozó emelkedés tapasztalható.

◎ KERESKEDELEM ÉS KÖZLEKEDÉS ◎

Import- és exportindex.

Indices d'importations et d'exportations en Hongrie.

Résumé. La Hongrie est un pays importateur d'articles d'industrie et exportateur de produits agricoles. Les calculs d'indices de prix ayant établi que depuis la guerre, la hausse des objets fabriqués a dépassé, en général, celle des produits agricoles, les fluctuations des prix mondiaux ont très défavorablement influencé le commerce extérieur de la Hongrie.

A partir de l'année 1925, l'indice des articles importés en Hongrie baissa dans une mesure assez rapide, tombant de 165 à 132, et celui des articles en exportés passa de 115 à 127; donc les indices d'importation et d'exportation tendaient à s'égaliser. Cependant, la situation changera inévitablement dans le proche avenir: l'indice d'importations remontera par suite de la hausse du coton brut, et l'indice d'exportations baissera en raison de la dépression des prix de céréales. Pour montrer combien

la formation des prix mondiaux frappa la Hongrie, il suffit de mentionner que si, comparés à l'année 1913, les prix n'avaient pas changé en 1925—1927, la balance du commerce extérieur aurait accusé, pour 1925 et 1926, un excédent considérable d'exportations, et même le passif de 1927 n'aurait été que deux tiers du passif réel.

A gazdasági kutatásnak egyik érdekes problémája annak a felderítése, hogy milyen áreltolódások jelentkeztek a világpiacon, a világháború előtti állapotokkal összehasonlítva, a világháború utáni években és ezek az árváltozások milyen hatással voltak az egyes országok külkereskedelmére. Ez a kutatás — mint tudjuk — megállapította, hogy az ipari cikkek ár-emelkedése a világháború után általában nagyobb arányú volt, mint a mezőgazdasági cikkeké. Magyarország kivitelének oroszlanrésze mezőgazdasági termék, az

Magyarország 1922—1926. évi és 1927 január—szeptember
Commerce extérieur de la Hongrie en 1922—1926 et aux mois de

A forgalom megjelölése és árumegnevezés	1922. évi forgalom az <i>Mouvement de 1922, calculé en valeur de</i>			Indexsz. (1913=100) <i>Indice (1913=100)</i>	1923. évi forgalom az <i>Mouvement de 1923, calculé en valeur de</i>			Indexsz. (1913=100) <i>Indice (1913=100)</i>	1924. évi forgalom az <i>Mouvement de 1924, calculé en valeur de</i>			Indexsz. (1913=100) <i>Indice (1913=100)</i>
	1913	1922			1913	1923			1913	1924		
	évi értékkel számítva ezer pengőben — <i>milliers de pengős</i>				évi értékkel számítva ezer pengőben — <i>milliers de pengős</i>				évi értékkel számítva ezer pengőben — <i>milliers de pengős</i>			
Behozatal összesen	496.454	625.696	<i>126</i>	411.471	490.663	<i>119</i>	556.597	815.255	<i>146</i>			
E b b ő l:												
Pamutszövet	49.977	108 765	<i>218</i>	29.104	56.078	<i>193</i>	48.111	114.704	<i>238</i>			
Bárdolt és fűrészelt fa	33 666	26 370	<i>78</i>	37.910	29.448	<i>78</i>	34 037	40 484	<i>119</i>			
Gyapjászövet	31.292	53.223	<i>170</i>	22.488	30.083	<i>134</i>	39.202	72.566	<i>185</i>			
Köszén	15 315	31.735	<i>207</i>	15.817	31.922	<i>202</i>	21.800	44 609	<i>205</i>			
Pamutfonál és -céna	12.824	26.258	<i>205</i>	13.074	25.932	<i>198</i>	18 140	39 121	<i>216</i>			
Papiros és papirosárak	22 956	23.195	<i>101</i>	16 871	18.668	<i>111</i>	16.906	19.345	<i>114</i>			
Nyers fémek	17 822	18.792	<i>105</i>	13.207	16.872	<i>128</i>	12 707	14.481	<i>114</i>			
Tűzifa	18.581	16 095	<i>87</i>	23.065	17 813	<i>77</i>	31.261	32.921	<i>105</i>			
Ásványolaj	10.846	12 370	<i>114</i>	15 050	20 155	<i>134</i>	16.156	15.595	<i>97</i>			
Kikészített bőr	21.629	26.376	<i>122</i>	14 777	17 493	<i>118</i>	20 013	26.759	<i>134</i>			
Nyers épület- és műfa	8.181	8.142	<i>100</i>	10.479	11.251	<i>107</i>	8.012	9.002	<i>112</i>			
Selyem- és felselyemszövet	4.460	6.936	<i>156</i>	3 683	5 357	<i>145</i>	6.934	10 476	<i>151</i>			
Nyers pamut	3.209	3.536	<i>110</i>	4.804	8.483	<i>177</i>	4.689	8.937	<i>191</i>			
Nyers kávé	6.999	5.758	<i>82</i>	2 615	2 590	<i>99</i>	4.242	4.373	<i>103</i>			
Nyers juta	3.946	3 881	<i>98</i>	3.286	2.971	<i>90</i>	4 948	4 704	<i>96</i>			
Nyers vas	4.150	5.829	<i>140</i>	5 139	9 050	<i>176</i>	3.565	5.381	<i>151</i>			
Nyers kaucsuk	2.641	1.054	<i>40</i>	2.746	1.688	<i>61</i>	5 766	2.380	<i>41</i>			
Kivitel összesen	451.817	382.937	<i>85</i>	415 945	392 182	<i>94</i>	560.034	667.012	<i>119</i>			
E b b ő l:												
Búza	901	1.003	<i>111</i>	19 599	15 520	<i>79</i>	46 966	56.021	<i>119</i>			
Liszt	60 603	75.667	<i>125</i>	71 092	71.234	<i>100</i>	95 535	117.277	<i>123</i>			
Szarvasmarha	62 116	32.241	<i>52</i>	22.716	19 772	<i>87</i>	39 964	34 101	<i>85</i>			
Rozs	147	177	<i>120</i>	4 813	3 924	<i>82</i>	29 123	37.741	<i>130</i>			
Tojás	3 881	7.293	<i>188</i>	4 464	4.793	<i>107</i>	7 592	10.584	<i>139</i>			
Sertés	12.821	9.688	<i>76</i>	11.440	14.687	<i>128</i>	9 100	12.165	<i>134</i>			
Fogyasztási cukor	—	—	—	14.773	23 980	<i>162</i>	30.570	49.124	<i>161</i>			
Toll	13.675	9.074	<i>66</i>	8.309	5.976	<i>72</i>	10.941	15.890	<i>145</i>			
Leölt baromfi	4 450	4 347	<i>98</i>	10.114	10.310	<i>102</i>	13.531	20.705	<i>153</i>			
Disznózsír, szalonna	369	705	<i>191</i>	97	60	<i>62</i>	583	791	<i>136</i>			
Ló	13.231	6.305	<i>48</i>	12.857	7.100	<i>55</i>	19.131	15.898	<i>83</i>			
Villamosgépek és készülékek	17.631	21.910	<i>124</i>	18.947	20.649	<i>109</i>	19.749	20.183	<i>102</i>			
Árpa	212	140	<i>66</i>	114	85	<i>75</i>	2.808	3.384	<i>120</i>			
Szesz	5.269	1.827	<i>35</i>	6.651	2.098	<i>32</i>	6.487	4.799	<i>74</i>			
Tengeri	81	102	<i>126</i>	565	622	<i>110</i>	6.051	7 157	<i>118</i>			
Zab	1.871	3.091	<i>165</i>	9 964	8.954	<i>90</i>	4.322	4.754	<i>110</i>			
Friss és elkészített hús	13.332	8.658	<i>65</i>	14.701	13 979	<i>95</i>	12.385	13 732	<i>111</i>			
Bab, száraz	1.421	980	<i>69</i>	5.001	5 337	<i>107</i>	10.870	14.920	<i>137</i>			
Paprika, száraz	1 921	1.820	<i>95</i>	1.508	1.413	<i>94</i>	2.720	3 385	<i>124</i>			
Bor	43.693	15 165	<i>35</i>	8.548	2.104	<i>25</i>	6.414	4.007	<i>62</i>			
Behozatali (-) vagy kiviteli (+) többlet	-44 637	-242.759	—	+ 4.474	-98.481	—	+ 3.437	-148.243	—			

ország külkereskedelmének alakulására tehát a világpiacon átváltozás nagyon kedvezőtlen volt. A külkereskedelmi passzívum okai közt ez a tény egyike a legfontosabbaknak, bár kétségtelen, hogy csak elméleti értékű. Ezért már nálunk is ré-

gben történtek számítások ennek a kérdésnek a megvilágítására. A számítások egy részét a „Statisztikai Havi Közlemények“ 1924. évi 10—12. füzetében már közölte is, azokat azonban a könnyebb áttekinthetőség érdekében itt is közöljük.

havi külkereskedelmi forgalma az 1913. évi egységértékek alapján.

janvier—septembre 1927, suivant les unités de valeur de 1913.

1925. évi forgalom az Mouvement de 1925, calculé en valeur de			1926. évi forgalom az Mouvement de 1926, calculé en valeur de			1927 jan.—szept.-i torga- lom az — Mouvement de janv —sept. 1927, cal- culé en valeur de			Désignation du mouvement et des marchandises
1913	1925	Indexsz. (1913=100) Indice (1913=100)	1913	1926	Indexsz. (1913=100) Indice (1913=100)	1913	1927	Indexsz. (1913=100) Indice (1913=100)	
évi értékkel számítva ezer pengőben — mil- liers de pengős			évi értékkel számítva ezer pengőben — mil- liers de pengős			évi értékkel számítva ezer pengőben — mil- liers de pengős			
521.579	858.029	165	657.393	952.061	145	632.418	834.338	132	<i>Importations, total</i>
									<i>Don t:</i>
49.168	103 259	210	44.779	86 556	193	39.674	65.558	165	<i>Tissus de coton</i>
36.498	42.269	116	48.547	56.673	117	53.210	63.118	119	<i>Bois équarri et scié</i>
29.918	56.711	190	25.637	50.160	196	26.876	44.358	165	<i>Tissus de laine</i>
24.722	42.311	171	22.581	38.941	172	18 984	27 929	147	<i>Houille</i>
14.781	33.862	229	16 596	35.990	217	16.502	27.587	167	<i>Fils de coton et fils retors</i>
21.605	29.032	134	26.855	34 466	128	22.219	27.438	123	<i>Papier et art. de papeterie</i>
19 694	21 025	107	26.741	29 527	110	25.734	24.615	96	<i>Métaux bruts</i>
26.151	28 964	111	30.636	36.839	120	19 068	22.240	117	<i>Bois de chauffage</i>
13 730	15.241	111	22.301	23.752	106	19.781	20.634	104	<i>Huile minérale</i>
12.131	17.003	140	14.274	19 856	139	13.396	19 111	143	<i>Cuirs préparés</i>
10.158	12 385	122	11.221	14.513	129	12.176	16.954	139	<i>Bois bruts de construction, bois ouvrés</i>
4 761	10.334	217	7.244	13.013	180	7.644	12.193	160	<i>Tissus de soie et de mi-soie</i>
8 644	14 664	170	9 406	12.949	138	8.801	10.057	114	<i>Coton brut</i>
5.761	8.987	156	6.785	9.390	138	5.460	5.911	108	<i>Café brut</i>
5.815	8.759	151	4.083	5.527	135	4.393	5.434	124	<i>Jute brut</i>
4 460	5.430	122	5.723	6.191	108	4.416	4.065	92	<i>Fer brut</i>
2.949	2.975	101	3.924	3.791	97	4.912	3.190	63	<i>Caoutchouc brut</i>
705.045	812.067	115	749.165	869.729	116	439.052	557.960	127	<i>Exportations, total</i>
									<i>Don t:</i>
56.883	74.074	130	105.350	135.627	129	57.804	76 274	132	<i>Froment</i>
77.019	119.709	155	57 595	80.984	141	36.516	47 955	131	<i>Farines</i>
60 341	51.150	85	49 664	48.012	97	34 886	37 881	109	<i>Bêtes à cornes</i>
25 865	36.010	139	45 957	50.794	111	24 379	34 488	141	<i>Seigle</i>
18 075	22.187	128	21.291	29.991	141	17.236	22.558	131	<i>Ocufs</i>
20.466	24 631	120	29 972	31.346	105	13.466	18.386	137	<i>Porcs</i>
27.405	32 973	120	22 137	27 869	126	10.536	15.423	146	<i>Sucre raffiné</i>
12 266	14.791	121	12.715	16.754	132	10.932	14 413	132	<i>Plumes</i>
18 877	24.586	130	20.135	30 326	151	9.959	14.126	142	<i>Volaille tuée</i>
13 038	18 068	139	24.372	32 887	135	10.164	14.057	138	<i>Saindoux, lard</i>
32.042	19.602	61	20 798	13 645	66	16.747	12.962	77	<i>Chevaux</i>
15.460	16 219	105	17.082	18.169	106	9.274	9 821	106	<i>Machines et appareils électr.</i>
8.299	10 663	128	9 510	11.978	125	5.545	8.668	156	<i>Orge</i>
7 512	4.619	61	11 956	5.220	44	9.151	5.814	64	<i>Alcool</i>
33.503	37.799	113	26.877	25.036	93	4.739	4.985	105	<i>Maïs</i>
6.814	7 969	117	8.779	9 038	103	3 893	4.871	125	<i>Avoine</i>
16.967	18 957	112	19.147	20 692	108	3.746	4.625	123	<i>Vianes fraîches et préparées</i>
9 470	9.793	103	19.319	12.912	67	5 469	4.112	75	<i>Haricots secs</i>
2.806	3.183	113	2 098	3 217	153	1 627	2.938	181	<i>Piment sec</i>
1.321	1.979	150	2.153	2.942	137	1.189	2.180	183	<i>Vin</i>
+ 183.466	- 45.962	—	+ 91.772	- 82.332	—	- 193.366	- 276.378	—	<i>Excédent de l'importation (—) ou de l'exportation (+)</i>

Az 1922—1924. évek külkereskedelmi forgalmának a kimutatásánál nagyobb nehézségek nem merültek fel. Az árulajstrom úgy az 1913. mint az 1922—1924. években a régi vámtarifához simult, kisebb-nagyobb fennakadást legfeljebb az okozott,

hogy az 1922—1924. évek adatainak a feldolgozása sokkal szűkebb keretek között mozgott, mint az 1913. évi adatok feldolgozása. Felmerült természetesen már itt is a minőségi különbség kérdése, amely az 1913. év és az összeomlás utáni évek kül-

kereskedelmi forgalmában egyes cikkek-nél jelentkezett. Ezeket az aprólékos és nagy munkát igénylő különbségeket már ennél a számításnál sem lehetett figyelem-be venni. A búzalisztnél pl. sokkal kisebb lenne ezekben az években az index, ha abban kifejezésre jutna az is, hogy az 1913. évben az exportnak jóval nagyobb része esett a kevésbé finom lisztfajtákra, mint az 1922—1924. években, amikor a kiviteli korlátozások folytán jóformán csak a legfinomabb lisztfajták kerülhettek kivitelre. Ez alól a megállapítás alól legfeljebb az 1924. év második fele volt a kivétel. Az index tehát egy ilyen, statisztikai szempontból elég homogén árunál sem fedti teljesen a valóságot. Az 1922. és 1923. években a számítás azért sem lehetett egészen megbízható, mert akkor az egységértékeket papirkoronában állapítottuk meg. Az aranyra való átszámítás pedig csak hosszabb időszakokban, félévenként vagy negyedévenként történt, ez pedig sok eltérésnek lehetett a kiindulópontja. Az 1923. évben ezenkívül a papirkoronában megállapított végeredményeknek átszámításánál a belföldi és külföldi korona közötti diszparitás is sok zavart okozott. Az 1924. évben az egységértékeket már aranyalapon állapítottuk meg, az indexszámok tehát ebben az évben megbízhatóbbak. Az átszámítási nehézségek folytán előállott hibák nagyban-egészen korábban is kiegyenlítették egymást, s ha az index számszerűleg nem is egészen pontos, az adatokból kitűnik, hogy a világpiacon áralakulás milyen irányban befolyásolta az ország külkereskedelmének az alakulását.

Az új vámtarifa életbeléptetése az index kiszámítását majdnem lehetetlenné tette. Az új vámtarifa árulajstroma mondhatni csak a tömegárunknál egyezik a régi vámtarifához símuló árulajstrommal. Minden egyes tételnek az 1913. évi alapon

való értékelése pedig rendkívül nagy munkát és sokirányú szakértelmet igényelne, s az egységértéknek az új vámtarifa minden egyes tételére való megállapítása akkor is nagyon sokszor erőszakolt lenne. Ezért az index kiszámítása a legfontosabb áruk alapján történt s a forgalomnak csak $\frac{3}{4}$ részét foglalja magában.

A behozatali áruk indexe e szerint a számítás szerint az 1925. évtől kezdve elég gyors ütemben 165-ről 132-re csökkent, ugyanakkor a kiviteli áruk indexe 115-ről 127-re emelkedett. Ez a szám azonban az 1927. egész évre vonatkoztatva úgy a behozatalban, mint a kivitelben előreláthatólag változni fog, mert az év utolsó negyedében a pamutszövet- és gyapjuszövet-árak emelkedtek, a gabonaárak viszont csökkentek. Az export- és importáraknak a kiegyenlítődése megállt, sőt a különbség ismét emelkedőben van. A részletek aprólékos felsorolására ezúttal nem terjeszkedünk ki, mert a közölt összeállítás elég részletesen tájékoztat. Egy-két indexszám azért mégis magyarázatra szorul. Feltűnő, hogy a pamutszövetnél az 1926. évi 193-as indexszel szemben 1927-ben a nyers pamuthossz idején az index csak 165. Ennek az az oka, hogy a kötések még alacsonyabb árakon a cseh szerződés életbeléptetése előtt történtek, az árut pedig a szerződés életbeléptetése után szállították le. Ugyanez áll a gyapjuszövetekre is. A kivitelben viszont a búza- és szarvasmarhaárak indexe látszik magasnak, aminek az 1927. évi jobb minőség a magyarázata. A számítások szerint abban az esetben, ha az 1913. évvel összehasonlítva az 1925—1927. években az árak nem változtak volna, a külkereskedelmi mérleg az 1925. és 1926. években jelentékeny kiviteli többlettel záródott volna s az 1927. évi passzívum is csak $\frac{2}{3}$ része lenne a tényleges passzívumnak.

Kádas Károly dr.